

Skriftlig årsberetning

2025

Indhold

Fællesskab i bevægelse – fællesskab med retning: Beretningens indledning.....	2
Mere frihed til de frie skoler.....	4
Samfundsansvar i praksis: Kodeks, løfter og ansvarlighed i skolens hverdag.....	6
10. klasse: Et vigtigt år går tabt.....	8
Private gymnasier i et forandret landskab.....	11
Fagfornyelsen og de frie grundskoler – mellem frihed og legitimitet	13
Skolernes økonomi: Nøglen til frihed og mangfoldighed.....	15
Elever med særlige behov: Rammer, ressourcer og retfærdighed.....	18
Forældrekredsens tilsyn: Frihedens værn – eller statens værktøj?	21
Ordentlige vilkår, stærke skoler – vejen mod OK26	24
Samarbejdet med STUK – når to verdener mødes	26
Trivsel og rettigheder: Skolens etiske ansvar og strategiske opgave.....	29
Fakta og fællesskab: Synlighed og positionering i valgåret	31
Et fælles fodfæste i en foranderlig tid: Beretningens afslutning.....	33

Fællesskab i bevægelse – fællesskab med retning: Beretningens indledning

Årsberetning 2025 er samlet set et udtryk for et fællesskab i bevægelse – og et fællesskab med retning. Den indrammer og giver perspektiv på et år, hvor de frie og private grundskoler og gymnasier har stået over for både kendte og nye udfordringer, men med en forankring i noget fast og fælles.

Vi lever i en verden præget af kriser, kompleksitet og uforudsigelighed. Øgede krav til skolerne, skiftende lovgivning, global uro og lokal usikkerhed stiller store krav til vores evne til at navigere – og samtidig fastholde både frihed, ansvar og retning. I en sådan virkelighed har værdier aldrig været vigtigere. Værdierne skal ikke bare kunne mærkes i skolernes hverdag. De skal give os fast grund under fødderne, sætte rammer og udpege retningen.

Foreningens formål, vision og mission

Foreningens formål er klart: At beskytte og fremme de frie og private skolars rettigheder og frihed. Foreningens vision er et samfund, hvor skoler med forskellige værdigrundlag og undervisningsformer ikke blot tåles, men værdsættes og styrkes. Hvor de frie og private skolars bidrag til uddannelse, dannelse og samfundsansvar er bredt anerkendt. Missionen er derfor at repræsentere skolernes interesser, at oplyse om skolernes betydning og støtte medlemsskolerne i deres arbejde.

Fem kernebegreber som strategisk kompas

Den strategiske ramme for dette arbejde udgøres af fem centrale kernebegreber – *friheden, traditionen, ambitionen, ansvaret og værdierne* – som tilsammen udgør den værdimæssige røde tråd.

Friheden er vores grundvilkår; uden frihed, ingen frie skoler. Traditionen er vores skoleforms historiske arv, herunder også vores evne til at udvikle os – at være skole til tiden og skole til fremtiden. Ambitionen samler os om målet: At alle elever skal blive så dygtige og livsduelige som muligt, uanset deres udgangspunkt. Ansvaret peger udad og forpligter os til at være relevante, legitime og aktive samfundsaktører. Og værdierne – de udgør kernen i skolernes identitet, det der gør os forskellige og samtidig samler os.

Kodeks og samfundsløfterne som fælles sag

Som konkret ramme har foreningen udviklet - og medlemsskolerne vedtaget - *Kodeks* – de 7 *samfundsløfter*. Det er ikke kun en ambition, men en forpligtelse: At bidrage til samfundet, skabe rummelige læringsmiljøer, forberede eleverne på fremtiden, fremme social mobilitet gennem tilgængelige skoletilbud for alle børn og unge, forebygge problemer med tidlig indsats, styrke forståelsen for rettigheder og understøtte elevernes videre vej i uddannelse. De 7 samfundsløfter skal ikke kun leve som centrale, strategiske pejlemærker i foreningens overordnede arbejde, men skal også omsættes og give mening på den enkelte skole – i dens konkrete hverdag, kontekst og kultur.

Udviklingstendenser og udfordringer i 2025

Beretningens artikler kredser om centrale bevægelser og tendenser, der former vilkårene for skolerne i 2025 og frem. Flere igangværende og varslede reformer peger på, at både strukturer og frihedsgrader i uddannelsessystemet er i forandring. Samtidig kalder relationen til tilsynsmyndighederne på fortsat opmærksomhed – for at sikre, at ønsket om *kvalitet* og *dokumentation* ikke glider over i ensretning. Der er også et stigende fokus på elever med særlige behov, hvor praksis og rammer fortsat rummer uafklarede spørgsmål. Endvidere mærkes en øget forventning til skolernes transparens og

evne til at dokumentere en samfundsansvarlig praksis, hvilket udfordrer skolerne til både at kunne beskrive deres bidrag og gøre det synligt i en form, der er legitim og troværdig. Og med kommunal- og folketingsvalg forude åbner sig en politisk scene, hvor balancen mellem mulighed og risiko kræver nærvær og en tydelig stemme – både lokalt, nationalt og i de rum, hvor sektoren møder beslutningstagere og offentlighed.

Årsberetningen som inspiration og invitation

Denne årsberetning er derfor ikke bare en oversigt over årets aktiviteter. Den er et fælles billede på det strategiske og værdimæssige grundlag, vi står på – og den vej, vi går sammen. Vi har ikke valgt den letteste vej. Vi har valgt frihedens, ansvarlighedens og forskellighedens vej. I 2025 har den aldrig været vigtigere.

Artiklerne i beretningen kan læses samlet eller enkeltvis og omhandler udvalgte emner, som foreningen har haft særligt fokus på i det forgangne år. Det er håbet, at de ikke blot informerer, men også kan tjene som afsæt for videre refleksion og samtale i skolens hverdag. Måske kan de endda føre til nye initiativer og lokale tiltag, der styrker både skolens selvforståelse og ståsted i tid, hvor meget er i bevægelse.

Mere frihed til de frie skoler

Frihed er fundamentet for sektoren. Frihed til at skabe, frihed til at handle – og frihed til at tage ansvar. En frihed, der forpligter.

Fra Christiansborg lyder der i disse år mange ord om mere frihed til den offentlige skole. Der tales om en ny *frihedsdagsorden* og *frisættelse* af det offentlige skoletilbud. Danmarks Private Skoler hilser denne udvikling velkommen – men understreger, at friheden også skal gælde de frie og private skoler.

Frihed fra – frihed til

“Frihed er at kunne handle og tænke uden ydre tvang og med ansvar for egne handlinger og respekten for andres frihed.” Nogenlunde sådan kan én blandt mange definitioner på frihedsbegrebet lyde. Frihed er også *“retten og muligheden til at udnytte ens potentiale og forfølge de mål og ønsker, man måtte have – herunder indflydelse på eget liv.”*

De to definitioner har rødder i det, der kaldes for henholdsvis et negativt og et positivt frihedsbegreb. Det er ikke mere abstrakt, end at det meget fint indrammer både den brede frie skoleverden og den enkelte frie og private skole.

Frihed handler om at have frihed *fra* noget: Frihed fra ydre tvang, snærende statslig indblanding og ensretning. Frihed handler også om frihed *til* noget:

Frihed til at skabe den skole, der udspringer af de drømme og mål, som formuleres i den enkelte skoles fællesskab og værdigrundlag. Friheden har altså to sider: Den er både en frihed fra unødvendig styring – og en frihed til at udleve værdier, holdninger og pædagogik i praksis. Det er ikke tilstrækkeligt, at de frie og private skoler blot eksisterer. Det er afgørende, at hver skole kan skabe sig selv – med et skoletilbud, der er forankret i netop dens egne værdier, holdninger og pædagogiske fundament. Det er frihed.

Frihedens forpligtelse

Ingen skoler – og ingen mennesker – lever i et vakuum eller på hver sin øde ø. Frihed kræver ansvar. De frie og private skoler har frihed til at skabe deres egen retning, men også pligt til at handle med omtanke og respekt for andre. Friheden forpligter – over for elever, forældre og det samfund, skolen er en del af.

Danmarks Private Skoler arbejder for, at friheden omsættes i handlinger, der har reel værdi: Indsatser for trivsel, fællesskab, klima, mangfoldighed og social ansvarlighed. Det kommer til udtryk i Ko-deks og de 7 samfundsløfter, der er klare pejlemærker for, hvordan frihed skal bruges i praksis.

Reformer kræver respekt for forskellighed

De seneste års politiske fokus på frihed til folkeskolen — herunder reformen *Folkeskolens Kvalitetsprogram* — vidner om en vilje til at styrke det offentlige skoletilbud. Ligeledes viser ungdomsuddannelsesreformen med en god og inspirerende takt, som også kan give nye muligheder for de frie og private gymnasier. Danmarks Private Skoler anerkender og glæder sig over frihedsdagsordenen. Men nye aftaler og reformer forpligter samtidig til at sikre, at de frie og private skolars rammer er tidssvarende — og beskyttet mod utilsigtede indskrænkninger.

Danmarks Private Skoler arbejder målrettet for at identificere administrative barrierer, unødvendige begrænsninger og skjulte effekter, der kan indskrænke medlemsskolernes frihedsgrader. Tiltag, der

umiddelbart kun retter sig mod den offentlige skole, kan i praksis få afledte konsekvenser for de frie skoler. Her er det en kerneopgave at handle rettidigt, løfte problemerne politisk og sikre, at forskellighed og mangfoldighed ikke forsvinder i ensretning.

De seneste år har der særligt været brug for en skærpet indsats mod administrative tiltag fra Børne- og Undervisningsministeriet, der direkte eller indirekte indskrænker skolernes muligheder. Nogle regler har været målrettet de frie skoler, andre er opstået som utilsigtede konsekvenser af reformer og aftaler – for eksempel initiativer i forlængelse af frihedsdagsordenen for folkeskolen.

Danmarks Private Skoler fastholder, at reel frihed forudsætter respekt fra staten og vilje til løbende at ajourføre lovgivningen, så medlemsskolerne kan forblive et reelt, mangfoldigt alternativ til de offentlige grundskoler og ungdomsuddannelser.

Frihed i praksis – ikke kun på papir

Danmarks Private Skoler fører en løbende dialog med Folketingets ordførere og samarbejder bredt med organisationer, der deler forståelsen for skolernes rolle. Dokumentation af skolernes værdi er en vigtig del af arbejdet: Konkret praksis, lokale initiativer og hverdagsfortællinger viser, hvordan friheden forvaltes med ansvar.

Frihed er ikke kun et princip i en lovtekst. Frihed er en ramme for handling – og en forpligtelse, der skal forsvares og fornyes. Danmarks Private Skoler fastholder, at en reel frihed kræver politisk vilje, klare rettigheder og tidssvarende love.

Frihed til at være forskellige. Frihed til at tage ansvar. Frihed til at være en skoleform, der udvikler sig sammen med samfundet – til gavn for elever, forældre og fællesskaber i hele Danmark.

Samfundsansvar i praksis: Kodeks, løfter og ansvarlighed i skolens hverdag

I de senere år er forventningerne til ansvarlighed, gennemsigtighed og samfundsengagement vokset markant. Danmarks Private Skoler har truffet et strategisk valg om at tage ejerskab på denne udvikling. Med *Kodeks – de 7 samfundsløfter* er der sat en tydelig retning for, hvordan frie og private skoler kan arbejde med samfundsansvar – ikke blot som princip, men som praksis.

Kodeks – de 7 samfundsløfter blev vedtaget af medlemskolerne i 2020 og markerer derfor en af foreningens vigtigste mærkesager. Medlemsskolerne har valgt og forpligter sig på et samfundsbidrag, der rækker ud over undervisningen. Kodeks – de 7 samfundsløfter synliggør både skolernes værdimæssige forankring og bidrager til at sikre deres legitimitet i en tid, hvor skoler i stigende grad skal kunne forklare og forsvare deres rolle. Ambitionen er klar: Kodeks - de 7 samfundsløfter er ikke blot fine formuleringer. Det er forankret i skolernes hverdag og virke. Det kræver en bevidst og løbende indsats fra både skoler og forening.

Skolens hvorfor – identitet, retning og relevans

Kodeks – de 7 samfundsløfter handler i sidste ende om noget dybere og mere grundlæggende: Nemlig skolens “hvorfor”. Hvorfor findes vi som skole? Hvad er det, vi vil – ud over at levere kvalitet i undervisningen? Hvad er det, der kendetegner os som netop *denne* skole?

For mange frie og private skoler er det netop det værdibaserede fundament, der adskiller dem fra det offentlige system. Det handler om at tage stilling, at være bevidst om sin rolle i og uden for skolen, og at formulere et tydeligt svar på spørgsmålet: Hvordan gør vi en forskel – for det enkelte individ, for fællesskabet og for det omgivende samfund?

I disse år sker der store forandringer i den offentlige skoleverden, hvor reformer ændrer vilkår og retning. Det kan vise sig at være en styrkelse af den offentlige skole. Samtidig er der også steder, hvor elevtallet falder. Det kalder på, at de frie og private skoler – grundskoler og gymnasier - ikke blot gør sig umage, men også gør sig tydelige.

Eksistensberettigelsen

For at forblive relevante må skolerne kunne forklare, hvad de står for – hvad deres eksistensberettigelse er i et moderne samfund. Hvorfor skal man vælge denne skole frem for en anden? Hvad er det, vi bidrager med – ud over undervisning?

Svarene ligger ofte i det, der kendetegner frie og private skoler: En tydelig værdiakse, frihed i pædagogisk praksis, tæt kontakt til elever og forældre og en forpligtelse på fællesskabets bedste. Men de svar skal ikke bare kunne føles – de skal kunne forklares. Det er netop her, Kodeks og de 7 samfundsløfter kommer i spil; som en strukturel og kommunikativ ramme, der hjælper skolen med at sætte ord på nye aktiviteter og initiativer og på det, der i mange år har været praksis, men som nu i højere grad må gøres synligt.

At arbejde med *Kodeks – de 7 samfundsløfter* er også en måde at sætte ord på skolens sjæl – og skabe retning og relevans i en virkelighed, hvor det at have en stærk faglig profil ikke længere er nok i sig selv.

Ledelse, organisatorisk ansvar og strategi

At drive skole i dag er ikke kun et pædagogisk anliggende. Det er også en ledelsesopgave, et organisatorisk ansvar og en strategisk positionering. Derfor er det afgørende at betragte skolen – uanset om det er en grundskole eller et gymnasium – som en samfundsansvarlig organisation. Den frie og

private skole er ikke kun en undervisningsinstitution, men også en arbejdsplads, et fællesskab og en aktør i det lokale og nationale samfund.

I takt med at virksomheder og organisationer generelt møder voksende krav om at dokumentere deres samfundsansvar, er det naturligt, at også skoler i stigende grad viser, hvordan de arbejder struktureret og værdibåret med sociale, miljømæssige og ledelsesmæssige spørgsmål. Mange medlemskoler er allerede i gang – og ikke kun i deres undervisningstilbud, men også i deres drift, kultur og strategiske udvikling.

Bæredygtighed, fællesskab og ansvar – når skolens værdier bliver praksis

Skoler er i stigende grad opmærksomme på bæredygtighed både som pædagogisk indhold og som en praktisk prioritet i hverdagen. Samtidig arbejder mange skoler målrettet med at skabe inkluderende og trygge fællesskaber for elever og ansatte, med fokus på bl.a. ligestilling, diversitet og forebyggelse af mobning. De håndterer konflikter aktivt - med etisk omtanke og konstruktiv kommunikation. På ledelsesniveau formulerer skolerne klare politikker for etik og værdier, sikrer gennemsigtighed i beslutningsprocesser og inddrager alle parter i skolens udvikling. Desuden er arbejdsmiljø, psykisk trivsel og bæredygtighedsmål et voksende fokus.

Etisk ansvar og trygge fællesskaber

En væsentlig søjle i skolernes samfundsansvar er arbejdet med trivsel og rettigheder. Det er velkendt, at netop trivsel er en afgørende faktor, når forældre vælger skole til deres børn – og når elever skal kunne lære og udvikle sig. Trivsel handler ikke blot om stemning eller atmosfære, men om systematiske indsatser: Tydelige retningslinjer, gennemsigtige processer og etiske politikker, der skaber tryghed og forebygger mistrivsel. Det handler om at styrke elevernes bevidsthed om egne og andres rettigheder, at håndtere sager professionelt og værdibaseret og at sikre overensstemmelse med lovgivning – blandt andet i forhold til underretningspligt og udskrivningssager. I en medietid, hvor enkelt-sager hurtigt kan skade tilliden til en skole – og sektoren -, bliver det stadig vigtigere, at der er styr på både etik, processer og kommunikation.

Skoler, der arbejder helhedsorienteret med ansvar – i drift, undervisning, ledelse og fællesskab – viser, at samfundsansvar ikke er et tillæg til kerneopgaven. Det er en integreret del af at være en moderne, værdibaseret skole.

Et fælles projekt med retning og relevans

Kodeks – de 7 samfundsløfter er ikke et afgrænset projekt med en slutdato, men en dynamisk ramme, der skal vokse og udvikle sig i takt med skolerne og det samfund, de er en del af. Løfterne giver struktur og sprog til det ansvar, mange skoler allerede tager, men for at bevare deres værdi og relevans kræver det, at de løbende aktiveres, formidles og videreudvikles. Det er altså ikke nok, at samfundsansvaret eksisterer i praksis – det skal også kunne forklares, synliggøres og fremstå troværdigt.

Foreningen har her en særlig forpligtelse: At følge op, samle op og sætte retning. Det handler om at understøtte skolernes arbejde, facilitere videndeling og formidle de historier, der gør ansvarligheden synlig – både internt i sektoren og eksternt over for omverdenen. Det er foreningens rolle at være brobygger mellem skolernes virkelighed og det samfund, der omgiver dem – og mellem praksis og politik.

Samfundsansvar, der skaber legitimitet

Kodeks-projektet har fra begyndelsen haft et dobbelt sigte: At synliggøre skolernes samfundsansvar og styrke deres legitimitet. Når frie og private skoler bidrager aktivt til samfundets udvikling – gennem undervisning, ledelse, arbejdsfællesskaber og engagement i lokalmiljøet – står de stærkere i mødet med beslutningstagere, forældre og offentlighed. Det gør det lettere at argumentere for den frihed og forskellighed, som skolerne er skabt til at repræsentere.

Det handler ikke om, at alle skoler skal gøre det samme. Tværtimod. Det handler om, at hver skole – med afsæt i eget formål – kan vise, hvordan den gør samfundsansvar konkret, meningsfuldt og levende. Når det sker, bliver de 7 samfundsløfter ikke bare retningsgivende. De bliver en del af skolens identitet – og et fælles svar på, hvad det vil sige at være en ansvarlig fri skole i en kompleks samtid.

Der er allerede mange gode eksempler. Men der er også potentiale til mere. Artiklen her er derfor også en stille opfordring om at gå videre med Kodeks og de 7 samfundsløfter – både i hverdagen og i fortællingen om dem. For kun når ansvar omsættes til handling og handling omsættes til fortælling, kan det for alvor mærkes – og give mening. Både for elever, forældre og for det samfund, skolen er en del af.

10. klasse: Et vigtigt år går tabt

Debatten om 10. klasse har været tilbagevendende i årtier. Hver gang har Danmarks Private Skoler forsvaret dette for de unge så vigtige skoleår og taget initiativ til brede alliancer for at bevare muligheden. Tidligere er det lykkedes – men ikke denne gang.

Mere end halvdelen af hver årgang vælger i dag et 10. skoleår for at styrke deres faglige niveau, opnå større modenhed og afklare valget af ungdomsuddannelse. For mange unge er det et værdifuldt år, der skaber ro og retning – men netop denne mulighed bliver nu nedlagt - som en generel ordning - med den ungdomsuddannelsesreform, der træder i kraft i 2030. I reformen fylder hensynet til de unges behov mindre end de politiske og økonomiske hensyn.

10. klasse som dannelse og tryghed

Grundskolens opgave er at danne og uddanne kommende generationer, så de bliver livsduelige, ansvarlige og får et stærkt udgangspunkt for videre uddannelse og liv. De frie og private skoler har en stærk tradition for at tilpasse sig samfundets behov – og dermed også forældres og elevers ønsker om tryghed, afklaring og kvalitet. Netop derfor har 10. klasse i mange år været et vigtigt tilbud, som har givet tusindvis af unge et bedre grundlag for at vælge og gennemføre en ungdomsuddannelse. Undersøgelser og Trivselskommissionens arbejde viser, at flere unge i dag mistrives og er i tvivl om deres vej videre. Netop derfor har behovet for et ekstra år til faglig opkvalificering, personlig udvikling og afklaring måske aldrig været større. I den virkelighed fremstår beslutningen om at fjerne 10. klasse som et modsætningsfyldt skridt, der reducerer de unges muligheder for at træffe et modent og velovervejet valg.

Et bredt tilbud med mange udbydere

I årevis har både offentlige skoler og de frie og private skoler tilbudt 10. klasse som en vigtig mulighed for unge, der har brug for et ekstra år til faglig opkvalificering, større modenhed eller afklaring. 10. klasse har rummet en mangfoldighed af udbydere: Offentlige 10. klassecentre, ungdomsskoler, efterskoler, frie fagskoler – og naturligvis de frie og private grundskoler. Denne variation har gjort det muligt for den enkelte at finde det tilbud, der passede bedst til elevens ståsted, behov og fremtidsdrømme.

Med ungdomsuddannelsesreformen nedlægges dette brede tilbud nu - fra 2030. Beslutningen er truffet af regeringen – Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne – sammen med SF og Dansk Folkeparti.

En reform med paradokser

Beslutningen skal gennemføres over de kommende år. På flere områder, især i forhold til erhvervsuddannelserne, rummer reformen positive elementer – men den rummer også et væsentligt tab, som risikerer at koste dyrt for de unges muligheder for afklaring og tryghed.

Selvom Børne- og Undervisningsministeren har tilkendegivet, at han har talt med mange unge, er den reelle bevæggrund for denne skelsættende beslutning ikke forankret i de unges behov, men i en finansiell logik. Nedlæggelsen af 10. klasse skal medvirke til at finansiere den nye epx-uddannelse – både i forhold til elevvolumen og økonomi.

Paradoksalt er det ikke driften af 10. klasse i sig selv, der udgør en tung udgift. Regeringen medregner derimod en forventet gevinst ved et senere øget arbejdsudbud, hvis flere unge tidligere vælger retning og hurtigere træder ind på arbejdsmarkedet. Det kan minde mere om en beregning på "fugle på taget" – en usikker fremtidig gevinst, der ikke nødvendigvis bliver til virkelighed – end en reel investering i unge mennesker.

Indsatser og alliancer

Danmarks Private Skoler tog initiativ til at samle og koordinere en bred alliance af udbydere og interesseorganisationer for at bevare 10. klasse. Alliancen stod bag en samlet indsats, der omfattede fælles udmeldinger, kontakt til politiske ordførere, foretræde for Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg samt kampagnen #bevar10klasse. Formålet med kampagnen var at anspore skoler og skolernes aktører til aktivt at markere ønsket om at bevare 10. klasse – blandt andet gennem en række lokale og kreative initiativer, der skabte synlighed i både medier og lokalsamfund. Mange medlemsskoler arrangerede desuden møder med folketings- og lokalpolitikere for at samle opbakning og fastholde sagen på den politiske dagsorden.

Særligt Det Konservative Folkeparti spillede en aktiv og konstruktiv rolle. Hen mod afslutningen af forhandlingsforløbet formuleredes et forslag, som Lise Bertelsen fra Det Konservative Folkeparti fremlagde: At de frie og private skoler fremover skulle have mulighed for at tilbyde et dagbaseret 10. "efterskoleår". Argumentet var klart: Når regeringen ønskede at bevare muligheden for et traditionelt efterskoleår, ville der stadig være en restgruppe af unge, som ikke ønskede eller havde økonomisk mulighed for et efterskoleophold – altså et kostskoleophold. De skulle fortsat kunne få et 10. skoleår – blot som et dagtilbud på en nærliggende fri grundskole uden krav om kostskole. Ideen og argumenterne blev løftet ind i forhandlingerne, men blev desværre afvist af regeringen og de øvrige partier i forligskredsen.

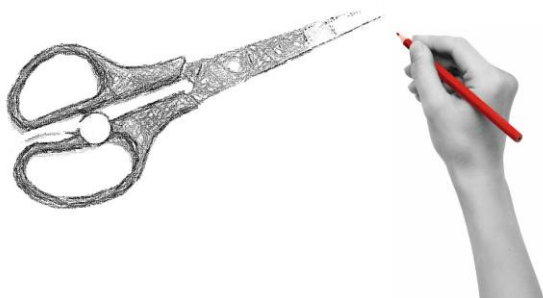
De internationale skoler og afdelinger fik i sidste øjeblik mulighed for at videreføre *year 11*, hvilket foreningen særskilt havde arbejdet for. Det blev dog ikke som en del af selve forliget om ungdomsuddannelserne, men i en politisk tilkendegivelse fra regeringen umiddelbart efter. Muligheden for *Year 11* hænger sammen med adgangen til internationalt gymnasium. I skrivende stund mangler dog fortsat de præcise lovgivningsmæssige forudsætninger og en holdbar finansieringsmodel. Erfaringen viser, at det kan blive komplekst, når der åbnes for den dør, og derfor følger Danmarks Private Skoler udviklingen tæt.

Et ansvar, der består – også efter beslutningen

Beslutningen om at nedlægge 10. klasse er en fejl, der risikerer at forstærke mistrivsel, forhastede valg og øget frafald i ungdomsuddannelserne. Det er et skridt væk fra ambitionen om at forberede eleverne bedst muligt på fremtiden. Nu er der behov for nye løsninger.

Medlemsskolerne vil fortsat tage ansvar for, at elever bliver uddannelsesparate og bevidste om deres valg – også når der fremover bliver færre muligheder. Det kræver et styrket fokus på nye tilbud, stærke overgangsforløb og tæt samarbejde med forældre, skoler og ungdomsuddannelser. Samtidig vil Danmarks Private Skoler fastholde dialogen med politikere og beslutningstagere, så de unges behov for tryghed, modenhed og afklaring ikke forsvinder fra den politiske dagsorden.

Danmarks Private Skoler arbejder for, at eleverne – også uden 10. klasse – får de bedste forudsætninger for at vælge rigtigt, trives og lykkes i deres videre uddannelsesforløb.

Private gymnasier i et forandret landskab

Ungdomsuddannelsesreformen forandrer vilkårene for frie og private gymnasier i Danmark. Danmarks Private Skoler arbejder for, at medlemsskolerne fortsat kan tilbyde fleksible, værdibårne alternativer – til gavn for elever, samfund og valgfrihed i uddannelsessystemet.

De private gymnasier er et vigtigt bidrag til mangfoldigheden i det danske ungdomsuddannelsessystem. Med egne værdigrundlag og pædagogiske profiler giver de unge og forældre mulighed for at vælge en ramme, der passer til deres ønsker for læring, fællesskab og trivsel. Mange unge oplever, at mindre og værdistyrede fællesskaber giver plads til både faglig fordybelse og stærk relationel opmærksomhed.

Frie og private gymnasier kan skabe unikke studiemiljøer. Det sker hver dag – også selvom der er tale om en uddannelsesform, som i princippet giver eleverne den samme studenterhue som de offentlige gymnasier. Den almene gymnasieuddannelse er stærkt struktureret og uden det store lokale råderum. De frie og private gymnasier arbejder aktivt med de frihedsgrader, som lovgivningen trods alt giver – og skaber studiemiljøer, der bygger på skolens værdier og lokale behov. De pædagogiske, værdimæssige og organisatoriske vilkår er altså anderledes og giver en vis mulighed for særlige tilbud og rammer for både elever og medarbejdere m.v.

Reformen stiller nye krav

Frie og private gymnasier er tæt forbundet med det samlede ungdomsuddannelsessystem – og påvirkes direkte af de forandringer, der sker i det offentlige tilbud. Det understreger behovet for at drøfte, hvordan gymnasiernes frihedsgrader kan fastholdes og styrkes – så de fortsat kan tilbyde reelle alternativer.

Med aftalen om ungdomsuddannelsesreformen, indgået i februar 2025 mellem regeringen, SF og DF, er der truffet beslutning om markante ændringer: En ny 2-årig gymnasial uddannelse, epx, skal fra 2030 åbne for op mod 20.000 elever. Samtidig strammes adgangskravene til stx, og hf nedlægges som selvstændig uddannelse. Baggrunden er et politisk ønske om, at færre skal tage en almen stx – og i stedet vælge en epx.

Reformen indebærer strukturelle ændringer, som direkte påvirker de frie og private gymnasiers rammevilkår. Stramninger i adgangskrav og ændringer i elevgrundlaget kan presse hele stx-sektoren. Der er en reel risiko for større polarisering mellem by- og landgymnasiernes muligheder for at tiltrække et tilstrækkeligt antal elever. Også i storbyer kan der opstå øget konkurrence, når flere institutioner skal rekruttere blandt færre elever.

Frie og private gymnasier er ikke underlagt kapacitetsloft, men er bundet af adgangskravet om karaktergennemsnit. Når færre elever opfylder kravene, falder ansøgertallet, så presset stiger på alle almene gymnasier, både offentlige og private – især hvis de offentlige institutioners kapacitet ikke tilpasses den nye virkelighed.

De frie og private gymnasier står derfor over for nye udfordringer. Mange private gymnasier er markant mindre end de offentlige, hvilket gør usikkerhed og udsving i elevtal mere kritiske. Det kræver, at skolerne forbereder sig, planlægger og finder løsninger, der er tilpasset netop deres virkelighed. Her er de særlige rammevilkår en styrke: Den lokale selvbestemmelse hos bestyrelse og ledelse giver frihed til at handle hurtigt og tilpasse sig – med løsninger, der tager udgangspunkt i skolens værdier og profil.

Muligheder skal forfølges

Én ting er de strukturelle udfordringer for gymnasierne som institutioner. Noget andet, og helt centralt, er elevernes perspektiv. Danmarks Private Skoler fastholder, at gymnasierne drives for de unge. Med den nye ungdomsuddannelsesreform åbner der sig også muligheder, som skal udnyttes, så de frie og private gymnasier kan udvikle sig og ruste eleverne bedst muligt til fremtiden.

Danmarks Private Skoler arbejder målrettet for, at de frie og private gymnasier får reel mulighed for at tilbyde epk i en form, der er relevant og attraktiv – også for mindre gymnasier. Fleksibilitet er afgørende. Foreningen arbejder for, at de private gymnasier kan udbyde udvalgte epk-linjer og sammensætte dem, så de bygger videre på skolens værdier og faglige profil – integreret i eksisterende stx-tilbud.

Derudover fastholder Danmarks Private Skoler behovet for, at lovgivningen åbner for nye kombinationer og alternativer. Foreningen har f.eks. foreslået, at frie og private gymnasier skal kunne udbyde hhx – enten som en selvstændig uddannelse eller som studieretninger, der giver studentereksamen. Samtidig arbejdes der for, at de får adgang til at tilbyde engelsksprogede alternativer som Cambridge A-levels – på lige fod med IB. I dag kan danske unge tage en Cambridge-eksamen i udlandet og bruge den til adgang på danske videregående uddannelser – men ikke tage den herhjemme. Det er uhensigtsmæssigt og begrænser valgmulighederne unødvendigt.

Et ansvar – og en opgave for fremtiden

Danmarks Private Skoler arbejder for at udvide de frie og private gymnasiers muligheder og frihedsgrader. Det er afgørende, at medlemsskolerne har reel plads til at udvikle og tilbyde de gymnasiale uddannelser, der giver mening. Det er frihed i praksis – og det er en forudsætning for, at de frie og private gymnasier kan blive ved med at være et stærkt, værdibåret alternativ.

De frie og private gymnasiers samfundsbidrag rækker vidt: Fra at styrke valgfriheden for unge og familier, til at forbedre eleverne til videre uddannelse og arbejdsmarked – og til at sikre, at vejledning og overgange fungerer, også når "vejen ikke er lige". Deres rolle er central, ikke marginal, og den bør anerkendes – både politisk og lokalt.

De frie og Private gymnasier bidrager til mangfoldighed og skaber læringsmiljøer, hvor unge kan trives i rammer, der matcher deres behov og værdier. Det styrker et mere differentieret, alsidigt og inkluderende uddannelsessystem – hvor også de små, værdibårne fællesskaber har en plads.

Ungdomsuddannelsesreformen må ikke skabe nye barrierer – hverken for de unge eller for de frie og private gymnasier. Danmarks Private Skoler arbejder derfor for, at lovgivningen understøtter reel handlefrihed og fleksibilitet. Ikke kun for sektorens egen skyld, men for elevernes, for valgfrihedens – og for samfundets.

Det er samtidig en fælles opgave for alle gymnasier at vise, hvad de står for; at gøre deres særpræg tydeligt, at holde fast i værdierne – og at fortælle elever, forældre og samfund, hvorfor netop deres fællesskab gør en forskel.

Friheden er ikke givet én gang for alle. Den skal bruges, forsvares – og udvikles.

Fagfornyelsen og de frie grundskoler – mellem frihed og legitimitet

Med de nye fagplaner i folkeskolen står de frie grundskoler ved en skillevej. Fagplanerne rummer værdier og ideer, som mange finder tiltalende. Netop derfor kan det være svært at se udfordringerne. Men risikoen er reel: Hvis fagplanerne gøres til referenceramme for de frie grundskoler, kan de udvikle sig til bindinger – værdimæssige, metodiske og organisatoriske – som strider mod skolernes frihed og retslige grundlag.

Fagfornyelsen er en omfattende reform af folkeskolens faglige struktur. Den bygger på *Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse*, indgået i marts 2024, og på en ekspertgruppes efterfølgende arbejde med det overordnede indhold af nye fagplaner. De første fagplaner er nu i afprøvning, og fuld implementering forventes i skoleåret 2027/2028.

Selvom reformen er rettet mod folkeskolen, får den direkte konsekvenser for de frie grundskoler: Undervisningen skal *stå mål med* folkeskolens. Spørgsmålet er derfor, hvordan dette krav fremover skal fortolkes og sandsynliggøres.

Grundloven, lovgivningen og stå mål med-kravet

Den juridiske ramme hviler på tre niveauer. Først og fremmest grundlovens §76, som beskytter både forældreretten og mindretalsretten. Bestemmelsen fastslår, at kravet til undervisning uden for den offentlige skole er et fagligt udbyttekrav – altså et krav om at opnå samme slutniveau. Ændres folkeskolens slutmål, ændres også de pejlemærker, som undervisningen uden for folkeskolen skal *stå mål med*.

Dernæst kommer Lov om friskoler og private grundskoler §1, stk. 2, som gentager udbyttekravet og placerer det direkte i skolernes virke: De frie grundskoler skal tilbyde undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Endelig findes §§1a–1c, de såkaldte *forpligtende forudsætninger*. Her stilles der krav om, at skolerne skal udarbejde mål og planer, evaluere undervisningen og elevernes udbytte samt offentliggøre centrale oplysninger. Disse krav handler om processen – hvordan skolerne i praksis sandsynliggør, at de lever op til stå mål med-kravet.

Formålsparagraffen som styringsprincip

En af nyskabelserne for folkeskolen er, at folkeskolens formålsparagraf nu gennemsyrrer hele fagplansstrukturen. Hver fagplan indledes med en almen del, hvor det forklares, hvordan faget bidrager til folkeskolens formål. Også fagets indhold, mål og metoder bindes til folkeskolens formål og dannelsesidealer. Dermed bliver formålsparagraffen ikke blot en ramme omkring fagplanerne, men selve det indre kompas, der styrer dem.

Udfordringen set fra de frie grundskoler

De frie grundskoler har aldrig været – og er ikke – bundet af folkeskolens formål. Tværtimod bygger hele sektoren på skolernes ret til at organisere undervisningen ud fra egen idé og overbevisning. Problemet opstår, hvis de nye fagplaner gøres til målestok for de frie grundskoler. Så risikerer man en indirekte formålsstyring – og dermed en indskrænkning af den værdimæssige og pædagogiske frihed, som både grundlovens §76 og lov om friskoler og private grundskoler skal beskytte.

Forskellen er vigtig her: Folkeskolen er bundet af et fælles formål, fælles fagplaner og en fælles progression. De frie grundskoler er fri af denne struktur, men skal kunne sandsynliggøre det faglige udbytte; stå mål med-kravet. Netop derfor må balancen fastholdes mellem “flertallets lov”;

folkeskoleloven og dens formål – og “mindretallenes lov”; grundlovens §76 og lov om friskoler og private grundskoler - retten til at vælge en anden vej.

Friheden til at uddanne og danne anderledes er en forudsætning for et mangfoldigt og demokratisk samfund.

Mere end formål – også tekniske bindinger

Udfordringerne handler ikke kun om, at de nye fagplaner er formålsstyrende. Også struktur og indhold i fagplanerne kan kollidere med friheden: Krav som fast progression, bestemte arbejdsformer og standardiseret evaluering.

Formen må ikke gøres obligatorisk for frie grundskoler. Pædagogisk frihed er også strukturel frihed: Retten til at bestemme progression, metoder og organisering selv.

Vanskeligt at modsige – men alligevel vigtigt

Folkeskolens nye fagplanerne fremstår umiddelbart tiltalende og alment ønskværdige. Hvem vil i dag sige nej til dannelse, demokratisk myndiggørelse eller elevinddragelse? Netop derfor kan det være vanskeligt for sektoren at kommunikere udfordringerne til udefrakommende og at rejse en principiel modstand.

At fagplanerne fremstår alment tiltalende, giver også en risiko for, at ensretning opstår “blødt” – ikke gennem tvang, men gennem de valg, som de frie grundskoler selv oplever som de letteste og mest attraktive. At “følge folkeskolens fagplaner” kan umiddelbart virke både praktisk og tillokkende: Det sparer arbejde, giver en færdig progression og er formuleret i værdier, som de fleste finder sympatiske. Men netop derfor er det afgørende at stille spørgsmålet: Hvad sker der med den frie grundskoles egne værdier, idealer og pædagogiske overbevisning, hvis man vælger denne vej?

Her ligger måske den reelle udfordring for den frie skoleverden – at friheden ikke forsvinder ved ydre tvang, men ved den indre fristelse til at gøre det bekvemme.

Frihed, ansvar og legitimitet

Den afgørende prøve bliver, om fagfornyelsen kan give folkeskolen et løft, uden at de frie grundskoler mister retten til at tænke og undervise anderledes.

Frihed og forpligtelse er ikke modsætninger. De frie grundskoler skal levere et fagligt udbytte på niveau med folkeskolen, men uden at være bundet til dens formål eller pædagogiske model.

Med fagfornyelsen står sektoren ved en skillevej. Det kommende lovarbejde bliver afgørende for, hvordan friheden forstås og forvaltes – ikke kun i juridisk forstand, men også i den daglige praksis. Skal friheden fortsat betyde retten til at tænke og organisere undervisningen på egne præmisser, eller glider den gradvist over i en pligt til at følge folkeskolens værdier og strukturer?

Derfor arbejder skoleforeningerne tæt sammen – både indbyrdes og i dialog med ministeriet. Målet er at fastholde rammer, der bevarer friheden, men samtidig giver legitimitet og tydelighed i forhold til stå mål med-kravet. Den egentlige opgave er at finde den fine balance: At sikre samfundet, at eleverne får et solidt fagligt udbytte, uden at de frie grundskoler mister retten til selv at vælge hvordan.

Det handler ikke kun om paragraffer. Det handler om forældreretten, om skolefriheden og om retten til at skabe skole på egen overbevisning – den ret, som hele sektoren hviler på.

Skolernes økonomi: Nøglen til frihed og mangfoldighed

De frie og private skolars økonomi balancerer på en fin linje mellem statslige tilskud, forældrebetaling og ansvarlig drift. Foreningen arbejder for stabile rammer, der sikrer mangfoldighed, bæredygtighed og reel frihed — og for, at skolerne fortsat kan tage aktivt samfundsansvar.

Der er ingen tvivl om, at hvis det *alene* stod til det bærende regeringsparti, ville der kunne forudses nedskæringer på tilskuddet til de frie og private skoler – både grundskoler og gymnasier. Der er imidlertid ikke bred politisk opbakning til sådanne nedskæringer, men intet er naturligvis givet. Derfor kræver udviklingen altid tæt opmærksomhed.

En sund økonomi fordrer både et rimeligt statsligt tilskud og fornuftige, afmålte forældrebetalinge. De frie og private skoler ønsker en sammensat elevgruppe, hvorfor egenbetalingen må fastsættes på et niveau, hvor flere socioøkonomiske grupper har mulighed for at vælge den skole, der passer bedst til deres familie og deres værdier. Derfor bør fripladsordninger fortsat prioriteres og synliggøres på skolernes hjemmesider.

Skolerne står samtidig overfor nødvendige investeringer, for eksempel i klimatiltag og andre bæredygtige løsninger. Oven i dette ændrer demografien sig: Mange steder falder børnetallet i grundskolealderen, og der bliver færre unge til ungdomsuddannelserne. Det kan udfordre elevgrundlaget for både grundskoler og gymnasier, hvor skærpede optagelseskrav også kan få konsekvens. Alt dette påvirker skolernes økonomiske vilkår og behovet for rettidig planlægning.

Økonomien er en helt afgørende faktor, hvis friheden skal udleveres i praksis på de frie og private skoler. Derfor arbejder foreningen målrettet for, at de statslige tilskud, som fastsættes på finansloven hvert år, er så forudsigelige, rimelige og ubundne som muligt. Økonomisk stabilitet er en forudsætning for, at skolerne kan udvikle initiativer, der styrker både elevernes faglighed, trivsel og skolernes bidrag til det omgivende samfund – også når forudsætningerne for drift ændrer sig.

Frie og private gymnasier

På det gymnasiale område har der i flere år været varslet ændringer. For år tilbage blev der udarbejdet en analyse, som skulle have været grundlag for en takstregulering. Analysen blev færdiggjort, men aldrig anvendt - og nu er den forældet.

De frie og private gymnasier har – ligesom de offentlige – mærket konsekvenserne af den såkaldte grønthøster, som gennem en årrække systematisk har reduceret tilskuddet til gymnasiale uddannelser. For at lindre noget af skadevirkningen blev der midlertidigt tilført et forhøjet undervisningstilskud. Dette tilskud skulle have været udfaset med finanslov 2025, men efter pres fra foreningen og andre organisationer lykkedes det at få det gjort permanent. Det var en vigtig sejr.

I finanslov 2025 indgik imidlertid en ny reduktion af det statslige tilskud på det gymnasiale område i form af en taxameteromlægning. Reduktionen gjaldt også de private gymnasier – den blev endda beregnet ud fra institutionernes samlede omsætning. For private gymnasier, der også driver grundskole eller kostafdeling, betød det, at omsætningen fra ikke-gymnasiale områder indgik i grundlaget for reduktionerne. Foreningen har protesteret over for både ministeriet og ministeren, dog uden at opnå den ønskede ændring. Svaret fra ministeren – at de private gymnasier bare kunne hæve forældrebetalingen – var både urimeligt og arrogant.

Frie og private grundskoler

Eftervirkningerne af de markante lønstigninger, som overenskomsten i 2024 udløste, har præget grundskolernes økonomi i 2025. Mange bestyrelser og ledelser har skullet udarbejde stramme budgetter, hvor lønstigninger skulle indarbejdes, samtidig med at statstilskuddet ikke steg tilsvarende. Godt nok steg driftstilskuddet faktisk, fordi udgifterne i folkeskolen i 2022 var højere end ventet. Men ministeren besluttede ensidigt at afsnøre 120 mio. kr. af stigningen til specialundervisningstilskuddet. Det betød, at det almindelige driftstilskud voksede mindre, end det kunne have gjort. Der er ingen tvivl om, at puljen til inklusion og specialundervisning er vigtig. Men det er problematisk, at ministeren traf beslutningen uden at høre skoleforeningerne, som ellers har været en fast del af processen. Foreningen er grundlæggende imod, at der afsnøres puljer fra skolernes samlede finanslovsbevilling. Øremærkede puljer betyder styring af skolerne udefra. Friheden til at tilrettelægge undervisning, pædagogik og økonomi hænger sammen – og den frihed må ikke udhules af detailstyring.

Finanslovsforslag 2026

Regeringen har i sit finanslovsforslag for 2026 fremlagt rammerne for tilskud til de frie grundskoler samt de frie og private gymnasier. Forslaget lægger ikke op til ændringer i de grundlæggende tilskudsmodeller, og tilskudsprocenten fastholdes på nuværende niveau. For de frie grundskoler er det statslige driftstilskud koblet til den gennemsnitlige udgift pr. elev i folkeskolen 3 år tidligere. Færre udgifter eller besparelser på folkeskolerne slår altså igennem med en forsinkelse på 3 år. Tilsvarende gør øgede udgifter. Der blev brugt færre midler i folkeskolen i 2023 end i 2022. Samtidig er der kun tale om mindre justeringer i de generelle tilskud til undervisning og fællesudgifter, mens enkelte andre tilskud reguleres lidt mere mærkbart.

For de private gymnasier følger udviklingen i tilskuddene samme mønster som på de offentlige gymnasier, med beskedne løft på undervisning og færdiggørelse, men reduktioner på andre områder som fællesudgifter og bygninger.

Samlet set afspejler finanslovsforslaget en fortsættelse af de nuværende rammer snarere end markante forandringer. Det skal dog understreges, at der er tale om et forslag, og de endelige rammer først fastlægges, når finansloven forhandles på plads senere på året.

Et borgerligt udspil om højere tilskud

I halen på regeringens finanslovsforslag har en gruppe af borgerlige partier – Liberal Alliance, Dansk Folkeparti, Danmarksdemokraterne og De Konservative – præsenteret et politisk udspil, der markerer sig i den tidlige valgkamp. Udspillet, der omhandler en forøgelse af koblingsprocenten for grundskolerne fra de nuværende 76 til 80%, præsenteres som et ønske om at styrke valgfriheden og ligestillingen mellem den offentlige og den frie og private skolesektor.

Ved første øjekast kan forslaget se ud til at styrke de frie og private grundskolers frihed. Erfaringen viser dog, at når staten øger sit økonomiske bidrag, følger der som regel også flere krav og øget kontrol. Dermed risikerer man, at den reelle frihed indskrænkes i stedet for at udvides. Det, der er tænkt som en styrkelse, kan således ende med at få den stik modsatte effekt.

Samtidig har foreningen i årevis arbejdet for en styrkelse af fripladspuljen. Det er både en mærkesag og en del af foreningens formål, at alle familier – uanset økonomisk baggrund – skal have mulighed for at vælge en fri eller privat skole. En øremærkning af ekstra midler til dette formål ville derfor være et reelt skridt i retning af større mangfoldighed og frihed.

Frihed kræver et stærkt fundament

Udspillet berører det grundlæggende spørgsmål: Hvad er egentlig den bedste vej til at sikre reel frihed for de frie og private skoler? Skolefriheden kan kun udleves i praksis, hvis økonomien er sund og bæredygtig. En stabil finansiering er forudsætningen for, at forældre og elever reelt kan vælge den skole, der passer bedst til deres værdier, uanset familiens økonomiske baggrund.

Investeringerne stopper ikke ved klasselokalet. Mange skoler arbejder målrettet med indsatser, der rækker videre ud: Klimatiltag, energibesparelser, sociale initiativer og stærke fællesskaber. De 7 samfundsløfter forpligter skolerne til at være en aktiv del af løsningen — ikke kun for egne elever, men også for det samfund, de er en del af.

Derfor handler kampen for fair tilskud, færrest mulige bindinger og fri fordeling af midler ikke kun om kroner og øre, men om frihed, ansvar og muligheder. Skolernes frihed kan kun udleves, hvis der er ressourcer til at udvikle både det faglige, det sociale og det samfundsansvarlige — til gavn for dem, der søger fællesskab og kvalitet i de frie og private skolars rum og til gavn for samfundet i bredere forstand.

Foreningen vil også i det kommende år stå vagt om denne handlefrihed. Så de frie og private skoler fortsat kan være en frihed, der kan vælges — og et bidrag til hele samfundet.

Elever med særlige behov: Rammer, ressourcer og retfærdighed

At sikre, at alle børn trives og lærer – uanset deres forudsætninger – er et grundlæggende ansvar for de frie og private skoler. Hvert år optager de frie grundskoler flere børn med særlige behov, og stigningen ligger på omkring 10 % årligt. Det forpligter – og stiller store krav til skolernes indsats og til de rammer, der skal understøtte den.

I årevis har der floreret en myte om, at de frie og private skoler ikke tager det fulde samfundsansvar for børn med særlige behov. Tallene viser noget andet. Børne- og Undervisningsministeren bekræftede i år, at 0,9 % af eleverne i folkeskolens normalklasser er udredt med behov for minimum ni timers støtte pr. uge. For de frie grundskoler er andelen 3,4 %. De frie skoler løfter dermed en langt større del af opgaven, end debatten ofte giver indtryk af.

Mangfoldige behov kræver fleksible løsninger

Begrebet *elever med særlige behov* dækker over et bredt spektrum – fra børn med komplekse diagnoser til elever med indlæringsvanskeligheder, angst eller højt skolefravær. Trivselskommissionen peger på en stigende tendens til, at udfordringer, der tidligere blev betragtet som en del af børns almindelige udvikling, i højere grad forstås gennem en diagnose- eller sygdomsramme. Ofte er det dog ikke diagnosen, men behovet for tidlig, fleksibel støtte, der er afgørende.

De frie og private skoler arbejder aktivt med tidlig indsats og forebyggelse. Mange børn kan med rettidig støtte undgå at havne i tungere specialforløb senere. Men rammerne følger ikke altid med. For at få specialundervisningstilskud kræves en udtalelse fra PPR, men lange ventetider betyder, at elever på frie grundskoler ofte står bagerst i køen. Det forsinker hjælpen og skaber ulige vilkår for børn og unge.

Nye anbefalinger – nye krav

Sidste vinter nedsatte Børne- og Undervisningsministeren en ekspertgruppe med fokus på at styrke inklusionen i normalklasser. Danmarks Private Skoler har været repræsenteret i følgegruppen for at sikre, at de frie skolers erfaringer og perspektiver indgår. Ekspertgruppen fremlagde i juni sine anbefalinger. Anbefalingerne er endnu ikke politisk vedtaget, og deres konsekvenser for tilskud, organisering og skolernes arbejde er derfor fortsat uafklarede.

Ekspertgruppen anbefaler blandt andet et opgør med, at Pædagogisk Psykologiske Vurderinger (PPV) skal være adgangsbillet til støtte. Fremover skal PPV primært bruges, når en elev skal visiteres til specialskole. I stedet foreslås en ny model, hvor skolerne arbejder systematisk med *pædagogisk-didaktiske handleplaner*. Handleplanerne er et redskab, som skolerne skal udarbejde, når der er tidlige tegn på faglig eller social mistrivsel. Planen beskriver konkrete tiltag, som lærere, pædagoger og ledelse skal iværksætte for at hjælpe eleven i fællesskabet. Målet er at flytte fokus fra individuel diagnose til konkrete, tidlige løsninger i det almene læringsmiljø.

En anden central anbefaling er indførelsen af *forstærket undervisning* som en fleksibel mellemform mellem almen- og specialundervisning. Det kan for eksempel være særlige hold eller klasser med ekstra støtte og specialpædagogisk metode, som hjælper flere elever til at forblive i det almene tilbud. Samtidig lægges der op til, at PPR's rolle ændres fra primært at visitere til at blive en aktiv sparingspartner, der rådgiver lærere og pædagoger om, hvordan fællesskaber kan styrkes, og hvordan indsatser planlægges og følges op.

For mange skoler kan de nye værktøjer give muligheder for tidlig hjælp og fleksible løsninger, især hvor ventetiderne på udredning er lange. Det er dog fortsat afgørende, at samme rådgivning, støtte og organisering bliver tilgængelig for både folkeskoler og de frie grundskoler.

Ekspertgruppen anbefaler også at afskaffe den nuværende 9-timersgrænse, som i dag udløser status som specialundervisningselev og adgang til tilskud på de frie og private skoler. Det betyder, at hele tilskudsmodellen for de frie grundskolers støtteindsats skal nytænkes.

En tilskudsmodel, der understøtter ambitionen

En fremtidig tilskudsmodel skal tage højde for, at forebyggende indsatser, pædagogisk-didaktiske handleplaner og stærke inklusionsmiljøer kræver ressourcer — ikke kun til individuel støtte, men også til udvikling af læringsmiljøet som helhed. Det betyder, at de midler, der fratrækkes driftstilskuddet, reelt skal tilbageføres til skolerne, så de kan investere i tidlig indsats, fleksible løsninger og forstærket undervisning.

Danmarks Private Skoler vil arbejde for en model, der giver skolerne frihed til at organisere indsatsen efter lokale forhold og værdigrundlag — men samtidig sikrer, at hjælpen faktisk når de elever, der har behov for støtte, så inklusion ikke kun handler om at *rumme*, men også om at skabe deltagelse for alle børn.

Det er vigtigt, at skolerne ikke bindes af unødvendig detailstyring. Der skal være plads til lokale løsninger og tilpasning — samtidig med, at midlerne anvendes efter formålet.

Danmarks Private Skoler følger udviklingen tæt og er i løbende dialog med ministeriet og de øvrige skoleforeninger for at sikre, at en kommende tilskudsmodel bliver både retfærdig, fleksibel og reel — og at ressourcerne understøtter den tidlige indsats, som anbefalingerne lægger op til.

Flere fagkompetencer i klasserummet tilgodeser elever med støttebehov

Flere og flere elever har brug for støtte for at kunne trives og lære i skolen. På de frie grundskoler mærkes denne udvikling tydeligt. Mange elever med komplekse behov har ikke kun brug for faglig støtte, men også pædagogisk hjælp for at kunne deltage i undervisningen og være en del af klassens fællesskab. Alligevel laver lovgivningen og fagpolitiske rammer benspænd for, at frie grundskoler kan ansætte de nødvendige fagpersoner — især pædagoger. Hvis inklusionen skal lykkes, er det afgørende, at skolerne får reel frihed til at bringe flere typer fagligheder i spil i klassen. Det handler ikke om enten lærer eller pædagog – men om både og.

Undervisningen er og bliver en læreropgave. Det er læreren, der har ansvaret for at planlægge, gennemføre og evaluere undervisningen, så eleverne når de faglige mål. Men mange elever med særlige behov har brug for mere end undervisning alene: De har brug for, at en pædagogisk faglighed er til stede samtidig — til at hjælpe dem med at holde fokus, finde ro, indgå i fællesskabet og udvikle sociale kompetencer. Pædagogen erstatter ikke læreren, men supplerer med en anden faglighed, som løfter hele klassens trivsel.

De nuværende rammer kræver, at alle, der deltager i klasserummet, skal ansættes som lærere. Det betyder, at hvis en fri grundskole vil bruge pædagogisk personale direkte i klasserummet — for eksempel til at støtte børn med særlige behov — skal de formelt ansættes på læreroverenskomst, også selvom deres primære opgave er pædagogisk. Det skaber unødvendig administration, dobbeltansættelser og ringere arbejdsvilkår for pædagogerne. Denne begrænsning findes ikke i folkeskolen og skaber i praksis ulige vilkår.

Et fælles ansvar for rummelighed og retfærdighed

De frie og private skoler ønsker at løfte opgaven – og tager allerede et markant ansvar for børn med særlige behov. Men ansvar kræver muligheder. Det kræver rammer, der understøtter tidlig

indsats og fleksible løsninger – og som giver plads til både lærerens og pædagogens vigtige faglighed i klasserummet.

Det kræver også, at de frie og private skoler har samme adgang til rådgivning og støtte fra PPR som folkeskolerne. Elever skal ikke stilles ringere, blot fordi forældrene har valgt en fri skole. Derfor skal rådgivning og sparring fra PPR prioriteres lige – elever på de frie skoler skal ikke nedprioriteres, som det desværre ofte sker i dag.

En fremtidig tilskudsmodel skal sikre, at midlerne bruges dér, hvor de gør størst forskel. Hvis inklusion og forebyggelse skal lykkes, skal skolerne have frihed til at tilpasse løsningerne til deres lokale virkelighed – uden unødige barrierer. Og samtidig skal der være klare krav, så ressourcerne når de børn, der har behovet.

Danmarks Private Skoler vil fortsætte arbejdet for, at nye regler og modeller omsættes til konkrete forbedringer i skolernes hverdag. Foreningen følger udviklingen tæt, deltager aktivt i dialogen med ministeriet, myndigheder og de øvrige skoleforeninger – og vil fortsat insistere på, at rummelighed, retfærdighed og ansvar hænger sammen i praksis.

I sidste ende handler det ikke om systemer og modeller. Det handler om børnene. Om deres mulighed for at lære, trives og høre til. Det er – og bliver – kernen i de frie og private skolars arbejde.

Forældrekredeksens tilsyn: Frihedens værn – eller statens værktøj?

Det forældrekredeksvalgte tilsyn er en bærende del af den frie skoleform. Dets legitimitet og professionalisme er afgørende. Det er sektorens ansvar. Presset fra bl.a. politiske og statslige dagsordener truer ordningen og balancen mellem frihed, ansvar og uafhængighed.

Den frie skoleform er ikke blot et alternativ til det offentlige skoletilbud. Den er et konkret udtryk for civilsamfundets rolle i velfærdssamfundet – og et eksempel på, at borgere kan tage kollektivt ansvar for kerneopgaver som børns undervisning og dannelse. Det er, i princippet, forældrene, der opretter skolerne, udstikker deres værdier og formål, vælger bestyrelse – og fører tilsyn med skolens virke. Denne konstruktion bygger på en grundlovssikret ret til at vælge og forme børns opdragelse og skolegang uden for det offentlige system, men inden for rammerne af loven.

Forældrekredeksen og den certificerede tilsynsførende – et dobbelt forankret tilsyn

Ifølge § 9 i Lov om friskoler og private grundskoler har forældre pligt til at føre tilsyn med skolens almindelige virksomhed. En del af dette tilsyn handler også om at sikre, at skolen lever op til centrale lovkrav – herunder *stå mål med-kravet* og *frihed og folkestyre-kravet*. Til at understøtte dette mere specialiserede område kan forældrekredeksen vælge *selvevaluering* efter en godkendt model eller en *certificeret tilsynsførende* – en uafhængig, certificeret person, der har gennemført en særlig uddannelse og er godkendt af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, STUK, på baggrund af faglige forudsætninger.

Den tilsynsførende fører et systematisk tilsyn med blandt andet skolens undervisning, elevernes standpunkt og overholdelsen af de nævnte lovkrav. Hvor forældrekredeksens tilsyn er bredt og helhedsorienteret, er den certificerede tilsynsførendes opgave afgrænset og fagligt fokuseret.

Sammen udgør de to tilsynsformer – forældrekredeksens og det forældrekredeksvalgte tilsyn – et dobbelt forankret tilsyn – i forældreengagement og professionel vurdering – som er unikt for de frie grundskoler og centralt for deres legitimitet og frihed.

Professionalisme, legitimitet og armslængde

Certificeringsordningen for tilsynsførende på de frie grundskoler blev indført i 2010 som et resultat af et samarbejde mellem ministeriet og skoleforeningerne, der ønskede at professionalisere det lokale tilsyn. Certificeringsordningen har løftet kvaliteten og fagligheden i tilsynet betragteligt, men tilsynsordningen er fortsat sårbar over for bl.a. politisk og ministeriel påvirkning.

Certificeringsordningen for tilsynsførende på de frie grundskoler har udviklet sig markant over de seneste år – både organisatorisk og fagligt. Det er en udvikling, der bl.a. udspringer af en voksende erkendelse i sektoren: Hvis tilsynet skal være bæredygtigt, legitimt og respekteret – så skal det være fagligt forankret, uafhængigt og forståeligt for omverdenen. Certificeringsudvalget, som siden 2020 har haft det samlede ansvar for både uddannelse, indstilling og kvalitetssikring, er sat i verden for at sikre netop dette; at levere den bedst mulige uddannelse af tilsynsførende og skabe legitimitet omkring hele tilsynsordningen.

At stå på mål for tilsynet

Det har bl.a. i den offentlige debat været fremført, at tilsynsførende i visse tilfælde kunne opfattes som for tætte på de skoler, de fører tilsyn med. Selvom habilitetsreglerne er klare og tilsynsførendes valg sker i overensstemmelse med gældende regler, er omverdenens blik og mediernes dækning ofte langt mere kritisk. Det ses tydeligt i enkelt-sager. Den brede fortælling i pressen fremstiller ofte de frie grundskoler som "de andre", og den forældrekredeksvalgte tilsynsførende som en forlængelse af skolens eget miljø – ikke som en kritisk og uafhængig fagperson. Det er oftest en fejlfortolkning – men den viser, hvor vigtigt det er, at legitimiteten ikke kun findes i formelle regler, men også i perception og adfærd. Det er derfor, at uddannelsen betoner faglighed, metode og professionel distance i sin

tilgang – og insisterer på, at tilsynsførende må agere med bevidsthed om det ansvar og den rolle, de har i forhold til forældrene og skolen, men også i samfundets øjne. Hvis det forældrevalgte tilsyn skal bestå, må det være både robust i praksis og gennemsigtigt i intention. Tilsynsførendes vurderinger skal være baseret på faglighed, dokumentation, observation og samtale, og ikke på mavefornemmelser eller personlige relationer, og omverdenen skal kunne se og forstå, hvad formålet med tilsynet er – nemlig at sikre, at skolen lever op til lovgivningen. Det kræver uddannelse, metodebevidsthed og evnen til at stå på mål for sin vurdering.

Et tilsyn under pres: Når staten overtager civilsamfundets rolle

Der er sket en glidning i forståelsen af roller og ansvar. Hvor det forældrevalgte tilsyn oprindeligt var tænkt som en garant for lokal forankring og forældreansvar, bliver det nu i stigende grad et redskab for ministeriel styring. Staten bruger de certificerede tilsynsførendes erklæringer som datagrundlag for egne tilsyn – og sætter løbende nye krav ind i tilsynserklæringen i takt med skiftende politiske dagsordener. Det gælder alt fra tilsyn med donationer til underretningspraksis – og fremadrettet muligvis også vurderinger i forbindelse med social kontrol og en endnu mere detaljeret vurdering af frihed og folkestyrekravet. STUK henviser ofte til *Aftalen om styrkelse af kvaliteten på de frie grundskoler* (2016) som begrundelse for, at tilsynserklæringen også skal anvendes i "kvalitetsudviklingsarbejdet", men Styrelsen bruger begrebet kvalitet i en meget bred forstand, løsrevet fra konteksten. Tilsynserklæringen er blevet et styringsinstrument.

Hvis den certificerede tilsynsførende, i stigende grad, må agere som statens øjne og hænder – og ikke som forældrenes uafhængige repræsentant – så forskydes balancen fundamentalt. Forældreretten og skolefriheden bliver da sekundære i forhold til statens kontrolbehov.

Kløft mellem krav og rammer

Mens tilsynsopgaven udvides, er rammerne for de tilsynsførendes arbejde stort set uændrede. Hverken tiden, ressourcerne eller honoreringen afspejler det voksende ansvar og kompleksiteten i opgaven. Det skaber en ubalance mellem det, der reelt forventes af den tilsynsførende – og det, ordningen organisatorisk og juridisk er indrettet til at understøtte. Denne kløft mellem krav og rammer er ikke kun et problem for den enkelte tilsynsførende, men en udfordring for hele systemets bæredygtighed og legitimitet. Hvis tilsynet skal være både professionelt og retfærdigt, kræver det, at vilkår, retningslinjer og bekendtgørelser udvikles i takt med virkeligheden.

Et fælles ansvar for tilsynets fremtid

Hvis tilsynsmodellen skal bestå, må sektoren tage ansvar for dens troværdighed, faglige integritet og praktiske bæredygtighed. Det kræver også, at politikerne, ministeriet og STUK anerkender den rolle, forældre og civilsamfundet spiller i de frie grundskoler – og ikke underminerer den gennem lovgivningsmæssige og administrative udvidelser, der reelt flytter tilsynet væk fra forældrene og ind i statens tjeneste. Det udfordrer hele den frie skoleforms idé og eksistensberettigelse.

Selvom den certificerede tilsynsførende har til opgave at føre tilsyn med skolens lovoverholdelse, sker det på vegne af forældrene og som et udtryk for civilsamfundets ansvar. I denne sammenhæng er tilsynet med loven ikke en modsætning til frihed – det er en forudsætning for at bevare den. Det er civilsamfundets måde at tage ansvar for den frihed, det selv forvalter. Derfor må tilsynet forblive uafhængigt, legitimt og lokalt forankret. For uden den balance risikeres, at det lokale tilsyn forvandles til en statslig kontrolmekanisme i civilsamfundets navn.

Skoleforeningernes kamp for det skolenære og forældrevalgte tilsyn er en del af en større kamp for, at kvalitet og ansvarlighed forbliver forankret lokalt med faglighed, ansvar og værdifælllesskab som grundpiller.

Tilsynet er ikke en statisk størrelse. Det skal udvikles – men det skal ske med respekt for den historiske balance, der gør den frie skoleform mulig: Forældreansvar i praksis og statslig kontrol med begrænsninger. Det forpligter alle aktører og kalder på mere dialog, større gennemsigtighed og en fælles forståelse af, hvad det vil sige at føre et legitimt, professionelt og meningsfuldt tilsyn.

Den frie skoleform bygger på en enkel, men grundlæggende idé: At forældre har ret til at vælge en skole for deres børn, som bygger på et særligt værdigrundlag og pædagogisk formål. Men denne frihed er uløseligt forbundet med ansvar – og det ansvar er tydeligst konkretiseret i forældrekrede og det forældrekredevalgte tilsyn. Det er her – i koblingen mellem frihed og forpligtelse – at den frie skoleform har sin styrke.

Ordentlige vilkår, stærke skoler – vejen mod OK26

Overenskomsterne er mere end tal på et stykke papir – de er en del af grundlaget for, at de frie og private skoler kan være attraktive arbejdspladser, der kan tiltrække og fastholde dygtige ledere og medarbejdere. Med OK26 er der brug for klare rammer, der sikrer ordentlige vilkår, konkurrencedygtige lønninger og bæredygtig ledelse – til gavn for skolerne, medarbejderne og eleverne.

Knap er overenskomstaftalerne fra foråret 2024 trådt i kraft, før næste forhandlingsrunde venter. Aftalerne fra OK24 er toårige, og derfor begynder forberedelserne til OK26 allerede i efteråret 2025 med henblik på nye aftaler fra marts 2026.

Overenskomster er en central forudsætning for, at de frie og private skoler kan udvikle og fastholde stabile arbejdspladser med tryghed for både ansatte og skole. Ordentlige og attraktive arbejdsforhold afhænger i høj grad af tidssvarende aftaler, der giver tydelige rammer for løn og vilkår.

Udviklingen på det private arbejdsmarked som pejlemærke

Ved overenskomstforhandlingerne i foråret 2024 blev der aftalt markante lønstigninger, som trådte i kraft fra april samme år. Disse fulgte i høj grad de aftaler, der allerede var indgået på det private arbejdsmarked i vinteren 2023.

Når forhandlingerne om OK26 går i gang i begyndelsen af 2026, vil blikket igen være rettet mod hovedaftalen på det private arbejdsmarked, der blev indgået i februar 2025. Selvom der er forskelle mellem private og statslige aftaler, har de statslige historisk set fulgt samme retning – dog uden at overstige de private rammer.

Som en del af OK24 aftalte de centrale overenskomstparter, at den sidste lønregulering i perioden pr. 1. november 2025 kunne justeres, hvis der opstod en ubalance mellem den statslige og den private lønudvikling. Dette er nu tilfældet, da lønudviklingen på det private arbejdsmarked har været højere. Derfor bliver reguleringen pr. november i år større end oprindeligt forudsat. Samlet set tegner der sig således et billede af en OK24, der har været særdeles udgiftskrævende. Med dette bagtæppe skal den kommende OK26 forhandles.

Grundlaget for de statslige aftaler i 2026 endnu ikke er fastlagt. Udviklingen peger dog på, at stigningsniveauet kan blive mere afdæmpet end ved OK24, og at en treårig overenskomstperiode må forventes.

Statens rolle – og foreningens bidrag

Overenskomster for børnehaveklasseledere, lærere og skoleledelser ved de frie grundskoler samt lærere, ledelser og rektorer ved de frie og private gymnasier forhandles af staten gennem Medarbejder- og Kompetencestyrelsen (MEDST). Danmarks Private Skoler er ikke direkte part i forhandlingerne, men har en konsulterende rolle. Foreningen bruger møder og dialog til at bringe skolernes ønsker og forslag i spil.

Lederløn som strategisk indsats

De seneste år har Danmarks Private Skoler haft et særligt fokus på lønforholdene for skoleledere – den øverste leder af grundskolen. At rekruttere og fastholde dygtige skoleledere kræver løn- og ansættelsesvilkår, der er konkurrencedygtige. Mange bestyrelser oplever dog, at det bliver stadig vanskeligere at tilbyde en samlet fast løn, som matcher lignende stillinger. Udfordringerne med rekruttering er nogle steder markante.

Flere skoler må yde den maksimale intervalløn suppleret med engangsvederlag for at nå et samlet lønniveau, der kan måle sig med folkeskolens. Det skaber paradokser: Da engangsvederlag kun kan

udbetales én gang årligt, oplever nogle skoler, at skolelederens løn i 11 måneder er lavere end f.eks. en viceskoleleders. Udfordringen gælder på tværs af skolestørrelser — ikke kun de største skoler står med problemstillingen.

Der er også frie grundskoler, hvor intervallønsrammerne ikke udnyttes fuldt ud. Det kan der være gode og legitime grunde til. Alligevel er det også vigtigt, at bestyrelserne har blik for øverste leders lønvilkår og sikrer en løn, der er passende, konkurrencedygtig og tidssvarende.

Forslag om faste tillæg skal genfremsættes

Ved seneste overenskomstforhandling i 2024 stillede Danmarks Private Skoler forslag til Medarbejder- og Kompetencestyrelsen (MEDST) om, at engangsvederlag kan indgå som faste tillæg til øverste leder. Det vil afhjælpe mange af de udfordringer, skolerne oplever i praksis. MEDST har dog hidtil ikke taget forslaget med ind i forhandlingerne. Danmarks Private Skoler vil derfor i de kommende måneder fortsætte dialogen med MEDST og samarbejdspartnere for at afsøge nye muligheder for en løsning.

Lønrammer for rektorer kræver opmærksomhed

Danmarks Private Skoler har også fokus på rektorløn ved de frie og private gymnasier. Rektors lønramme er fastsat gennem statslig overenskomst, og ved ansættelse skal skolen indhente et lønniveau fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK). Denne vurdering fastlægger det maksimale lønniveau, som bestyrelsen kan forhandle indenfor. I praksis tager STUK ikke altid højde for skolens samlede institutionsområde, f.eks. hvis et gymnasium er knyttet til en større grundskole eller kostskole. Det kan skabe en lønramme, der ikke afspejler det samlede ledelsesansvar og den reelle kompleksitet. Det er et område, Danmarks Private Skoler fortsat har særlig opmærksomhed på.

Arbejdstidsaftaler fungerer i praksis

De nuværende arbejdstidsaftaler for både grundskole- og gymnasielærere er efterhånden veletablerede. Hos langt de fleste medlemsskoler er de indarbejdet fornuftigt og fungerer i hverdagen. Spørgsmålet om, hvornår en aftale er "for lidt eller for meget", afhænger ofte af perspektivet – arbejdsgiver eller arbejdstager. Overordnet kan Danmarks Private Skoler dog konstatere, at både ledelse og medarbejdere generelt er tilfredse med de gældende rammer.

Tidssvarende aftaler og lokal fleksibilitet

Danmarks Private Skoler ønsker overenskomster og aftaler, der sikrer tidssvarende løn- og ansættelsesvilkår og samtidig giver skolerne størst mulig lokal fleksibilitet til løsninger, der passer til skolens behov.

Foreningen er direkte arbejdsgiverpart i overenskomster med BUPL/FOA, 3F og HK – her forhandles i et aftalefællesskab med de øvrige skoleforeninger. Grundlaget er altid statens centrale aftale, CFU-forliget. Dermed er alle overenskomstdækkede personalegrupper ved frie og private skoler og gymnasier omfattet af samme økonomiske ramme og vilkår. Det bidrager til ensartede og ordentlige forhold på tværs af personalegrupper.

Attraktive arbejdspladser – et fælles ansvar

Danmarks Private Skoler fastholder, at attraktive skoler også er attraktive arbejdspladser. Det kræver konkurrencedygtige vilkår, trygge rammer og ordentlige forhold for både lærere, ledere og øvrigt personale.

Dygtige og motiverede medarbejdere er en forudsætning for elevernes læring, trivsel og udvikling – og for at skolerne kan udleve deres værdigrundlag og ansvar i samfundet.

Overenskomstforhandlingerne for 2026 bliver endnu et vigtigt skridt i arbejdet med at fastholde og styrke de frie og private skolars rolle som ansvarlige, fleksible og attraktive arbejdspladser.

Friheden til at drive skole forpligter – også til at være en arbejdsplads, der kan tiltrække de dygtigste og give plads til faglig udvikling, ledelse og arbejdsglæde.

Samarbejdet med STUK – når to verdener mødes

Forholdet mellem STUK og de frie skolars foreninger rummer forskellige perspektiver. Hvor skolerne og foreningerne vægter forældreret, frihed og mangfoldighed, er den statslige praksis i højere grad præget af kontrol og systematik. Det kan skabe spændinger, men peger også på et behov for tættere dialog og gensidig forståelse.

Samarbejdet mellem skoleforeningerne og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) har i de senere år været præget af forskellige forståelser af, hvad en fri skole er. Hvor styrelsen typisk arbejder ud fra en forvaltningslogik med fokus på kontrol, systematik og målbarhed, bygger skolernes tradition på forældreret, idébaseret frihed og mangfoldighed. Disse forskellige tilgange kan give anledning til udfordringer, men rummer også potentiale for dialog og fælles udvikling.

De frie skolars særkende er netop, at de ikke er ens, og at de ikke nødvendigvis spejler det offentlige system. Når Styrelsen i dens praksis lægger vægt på ensartede kvalitetskriterier eller stramme etableringsvilkår, opstår en risiko for, at forskellighed og civilsamfundsinitiativer bliver presset ud. Det rejser bl.a. spørgsmålet om, hvem der bør definere kvalitet og bæredygtighed – staten eller de forældre, der vælger skolen til?

En styrelsespraksis i bevægelse – og en frihed under pres

De senere år har de frie skoler oplevet en tiltagende indsnævring af den frihed, der ellers kendetegner skoleformen. Det handler ikke nødvendigvis om nye love eller politiske beslutninger, men om den måde, eksisterende regler fortolkes og omsættes i praksis.

Styrelsens rolle har udviklet sig fra primært at kontrollere lovoverholdelse til i stigende grad også at forme de vilkår, som de frie skoler arbejder under. En sådan udvikling afspejler et forvaltningsmæssigt ønske om at reducere kompleksitet og gøre tilsynet mere effektivt. Men de frie skoler er netop kendetegnet ved forskellighed – i værdier, pædagogik, organisering og udtryk – og lader sig derfor vanskeligt indpasse i standardiserede rammer.

Flere af de regler og vejledninger, som STUK arbejder ud fra, udspringer af embedsværkets egne prioriteringer. Et eksempel er kravet til nystartede skoler om tidligt at kunne dokumentere endelig aftale om lokaler – senest fem måneder før skolestart. I praksis gør dette det vanskeligt for mange skoleinitiativer at komme i gang. Begrundelsen fra STUK er et ønske om at beskytte børn og forældre mod usikre projekter. Det er et forståeligt hensyn, men rejser et principielt spørgsmål: Hvor går grænsen mellem statens ansvar for at sikre lovoverholdelse og forældrenes ret til at vurdere, hvilke skoler de vil have tillid til? Når staten gennem forhåndskontrol søger at "forsikre" borgerne, risikerer den samtidig at indskrænke den grundlovssikrede ret til at etablere frie undervisningstilbud.

Når forvaltningsskøn gør friheden til en skrøbelig størrelse

Der er opsigtsvækkende eksempler på den forvaltningslogik, der i stigende grad præger Styrelsens praksis. Et konkret eksempel er en sag, hvor en initiativgruppe ønskede at oprette en ny fri skole i lejede lokaler – en helt almindelig og lovlig fremgangsmåde. Alligevel stillede STUK en række særkrav til lejekontrakten, som rakte ud over, hvad der er fast praksis på området. Blandt andet blev det krævet, at kontrakten ikke kun skulle tillade, at huslejen kunne stige (som normalt), men også eksplicit skulle kunne falde – en formulering, der sjældent, hvis nogensinde, indgår i standardlejeaftaler. Derudover afviste STUK, at udlejerens kunne have uhindret adgang til lejemålet. Som begrundelse henviste STUK til uafhængighedskravet, hvor det bl.a. fastslås, at en fri skole ikke må være påvirket af aktører, hvis interesser kan kompromittere skolens uafhængighed. Men det er et vidtgående skridt at

tolke almindelige bestemmelser i en lejekontrakt som trusler mod skolens uafhængighed – særligt når lejeloven netop anerkender udlejers ret til adgang, "når forholdene kræver det".

Kravene skabte betydelig usikkerhed hos både initiativtagerne og udlejeren. Heldigvis valgte udlejeren at imødekomme ønskerne, så processen med at starte skolen kunne fortsætte. Men sagen illustrerer hvordan statens forvaltning i praksis kan blive benyttet til at opstille vilkår, der snarere lægger hindringer i vejen for lovlige skoleinitiativer end understøtter dem. Når fortolkningen af regler bevæger sig langt væk fra almindelig retspraksis og ind i et rum af forvaltningsskøn, bliver friheden til at etablere frie skoler en skrøbelig størrelse.

Kvalitetsforståelse – når god skole bliver en bestemt slags skole

Et andet centralt eksempel knytter sig til et dokumentudkast, som STUK tidligere i år udarbejdede med henblik på offentliggørelse på styrelsens hjemmeside. Dokumentet fremlagde styrelsens opfattelse af, hvad der kendetegner kvalitet i undervisning og skoleudvikling – både i folkeskolen og i de frie grundskoler.

De frie skolars foreninger reagerede hurtigt og samlet med skarp kritik, fordi dokumentet blev opfattet som et forsøg på at indføre fælles normer og idealer, der i praksis kunne begrænse skolernes idébaserede og pædagogiske frihed. Trods styrelsens understregning af, at kvalitetsforståelsen ikke var juridisk bindende, blev det i dialogen tydeligt, at dokumentets indhold kunne få reel betydning i styrelsens praksis – for eksempel i tilsyn, henstillinger og vurderinger af skolerne.

Kriterier og formuleringer blev fremlagt som vejledende, men fremstod alligevel som pejlemærker for "god skole". Netop her ligger kernen i kritikken: De frie skolars eksistensberettigelse er historisk forankret i retten til at vælge andre idealer – f.eks. klassisk dannelse, lærerstyret undervisning, mindre målstyring eller en stærk værdimæssig forankring. Hvis STUK de facto definerer én bestemt tilgang som standard, risikerer styrelsen at indskrænke skolernes frihed – ikke gennem lov, men gennem praksis.

Efter den samlede kritik valgte STUK at trække dokumentet tilbage, inden det blev offentliggjort. Det var et vigtigt skridt. Men den grundlæggende logik lever videre – i sproget, i vurderingsrammerne og i den måde, kvalitet forstås og anvendes i styrelsens arbejde.

Når to logikker forsøger at tale sammen

Samarbejdet mellem STUK og de frie skolars foreninger har historisk været konstruktivt, men i dag præges relationen af forskelle i forståelsen af, hvad en fri skole er – og hvilke rammer den kan fungere inden for. Styrelsens praksis opleves i stigende grad som formende frem for udelukkende kontrollerende, eksempelvis i forbindelse med oprettelse af nye skoler eller definitionen af, hvad der udgør "kvalitet". Blandt skoleforeningerne er der en oplevelse af, at dialogen til tider mangler forståelse – ikke kun for skolernes daglige praksis, men også for det idégrundlag, de hviler på.

Samarbejdet mellem STUK og skoleforeningerne opleves ofte som præget af, at man måler med forskellige målestokke og opererer i hver sin virkelighed. Det, der for den ene part fremstår som solid praksiserfaring, fremstår for den anden som et brud på et princip. Der mangler med andre ord et fælles sprog – og uden det bliver det svært at mødes i fælles forståelse. Når skoleforeningernes argumenter, der bygger på frihedsprincipper, forældreret og mindretalsrettigheder, mødes med styrelsens henvisninger til aktuelle strømninger eller praktiske erfaringer, tales der forbi hinanden gang på gang: Når foreningerne siger: "Princippet er vigtigt", svarer STUK: "Men det her ved vi virker".

Når argumenter, der forsvare principper, mødes med henvisninger til tidens dominerende tendenser eller metoder, opstår en oplevelse af, at den frie skoletradition ikke tages alvorligt.

Vejen frem – dialog, forståelse og respekt for forskellighed

Danmarks Private Skoler efterlyser ikke en styrelse - og et tilsyn - uden tænder, men en styrelse, der er skarp på loven – og samtidig lydhør over for den mangfoldighed, som skolefriheden netop beskytter.

Samarbejdet bliver stærkest, når man forstår hinandens perspektiver og kontekster – og når der er tillid til, at en fri skole kan være god, også selvom den ikke ligner det, man kender.

Et robust og respektfuldt samarbejde kræver ikke nødvendigvis enighed, men forståelse. Forståelse for, hvor man kommer fra, hvilke værdier man bygger på – og hvad der for alvor er på spil.

Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier repræsenterer de frie og private skoler i dialogen med myndighederne og arbejder for et optimeret samarbejde med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der både sikrer retssikkerhed og anerkender forskellighed som en legitim værdi i et mangfoldigt skolesystem. Derfor er næste skridt at finde en ramme for reel dialog. Tidlig, åben og respektfuld samtale – før tingene spidser til. Vejen dertil begynder med viljen til at lytte. Lad os tage dialogen.

Trivsel og rettigheder: Skolens etiske ansvar og strategiske opgave

I mange år har der været stor opmærksomhed på børn og unges trivsel – og især på mistrivsel. Der er lavet spørgeskemaundersøgelser, rapporter og analyser i en lind strøm. Men trivsel er ikke kun statistik. Trivsel er et fælles ansvar, som de frie og private skoler tager alvorligt hver eneste dag.

De frie og private skoler er historisk rundet af et stærkt fokus på faglighed og dannelse. Disse værdier står stadig centralt – men i dag står trivsel og fællesskab lige så højt, når forældre vælger skole til deres børn. Værdierne gør forskellen: Det er skolens grundlag, som giver retning for både faglighed og trivsel i hverdagen.

Trivsel opstår ikke af sig selv. Den kræver klare værdier, tydelige rammer og en hverdag, hvor børn og unge oplever tryghed, tillid og engagement. Mange skoler arbejder målrettet med trivselspolitikker, handleplaner mod mobning, to-lærerordninger og arrangementer, der styrker fællesskabet. Flere har faste trivselsdage eller -uger, hvor elever, forældre og medarbejdere sætter fokus på, hvordan man forebygger problemer og styrker sammenholdet.

Et sprog for robusthed

Trivselskommissionen, som regeringen nedsatte i 2022, for at få anbefalinger til, hvordan børn og unges trivsel kan styrkes, viser tydeligt, at sproget former forståelsen. Hvis vi konstant spørger børn, om de "har haft ondt i maven", retter vi blikket mod mistrivsel frem for trivsel.

Kommissionens definition er klar: Man trives, når man overordnet set er glad for sit liv, kan udvikle sig, udfolde sine evner og indgå i og bidrage til fællesskaber. Man kan godt trives, selvom man møder modgang – det afgørende er, at man kan håndtere den.

Mange børn har "ondt i livet", som Trivselskommissionen udtrykker det i sin rapport, men Danmark står ikke i en trivelskrise. Vi står overfor nye udfordringer – og et fælles ansvar for at tage dem alvorligt. Derfor skal vi insistere på et sprog, der styrker robusthed frem for at sygeliggøre almindelige udfordringer. Børn skal rustes til at møde modstand – med støtte fra forældre, lærere, pædagoger og stærke fællesskaber.

Skolen som forebyggende instans

Trivsel er ikke kun et mål for skolen selv – men en del af et større samfundsansvar. De frie og private skoler har givet syv samfundsløfter. Et af dem er *Skolen som forebyggende instans*, som forpligter skolerne til at arbejde med konkrete indsatser, der fremmer fysisk og psykisk trivsel – og forhindrer problemer i at vokse sig store.

Flere skoler arbejder bevidst med fællesskabsorienterede antimobbestrategier, der bygger på den viden, at mobning sjældent udspringer af ét barns handlinger alene, men ofte handler om dynamikker i grupper. Nogle skoler har omsorgsgrupper for elever, der f.eks. oplever skilsmisse eller sorg. Mange skoler har fokus på digital dannelse, fordi konflikter og mobning kan eskalere online.

Skolens ansvar – og familiens

Trivselskommissionen peger på seks tendenser, der former børns trivsel: Individualisering og rådvildhed, digitalisering, et liv i højt tempo, nye idealer, et forandret forældreskab – og en stigende optagethed af trivsel, som i sig selv kan skabe mistrivsel.

Skolen spiller en central rolle – men kan ikke stå alene. Familien er barnets vigtigste arena. I det moderne forældreskab er blikket rettet mod trivsel, og det er godt. Men der er brug for balance. Forældre må ikke beskytte børn mod alle livets knubs – de skal hjælpes til at stå på egne ben. Små

problemer skal løses, ikke udredes. Børn skal lære at håndtere uenigheder og nederlag – med tydelig voksenopbakning, men uden at fællesskabet sættes over styr.

Rettigheder, tilsyn og medansvar

Den stigende opmærksomhed på trivsel præger også tilsynet. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører tilsyn med, at skolerne overholder reglerne – både om elevernes rettigheder, elevinddragelse og underretningspligt. Skoler har pligt til at handle, hvis de ser tegn på mistrivsel – og underretningspligten er skærpet. Undladelse kan nu straffes. Men en underretning fritager ikke skolen for at handle lokalt og følge op i hverdagen.

Også når en elev og en skole må skilles, har eleven rettigheder. Ifølge Lov om friskoler og private grundskoler skal eleven inddrages, og det skal tages alvorligt. Inddragelsen er ikke bare en formalitet, men en reel mulighed for at finde løsninger, der kan fastholde eleven i fællesskabet – hvis det er muligt.

Et fælles ansvar – og en fælles retning

De frie og private skoler står på et dobbelt grundlag: Faglighed og fællesskab. Begge dele er afgørende for, at børn trives, lærer og udvikler sig. Derfor har foreningen de seneste år styrket støtten til skolerne. Flere og flere skoler søger i dag rådgivning tidligt, når der opstår spørgsmål om trivsel, rettigheder, elevinddragelse eller håndtering af sager. Det er godt – for jo tidligere en udfordring tages alvorligt, jo bedre kan den løses. Foreningen arbejder målrettet for at styrke medlemmernes bevidsthed og lovmedholdelige praksis på området.

Mange skoler arbejder bevidst med at fremme færdigheder og kompetencer, der styrker trivsel i hverdagen – som respekt, ansvarlighed, samarbejde og evnen til at løse konflikter i fællesskab. Sådan bliver skolens værdier levende i det daglige – og er med til at give børn og unge robusthed og livsmod.

Der er ingen tvivl: De frie og private skoler tager ansvar – ikke kun for undervisning, men for hele barnet. Med 70.000 elever viser medlemsskolerne hver dag, at tydelige værdier, stærke fællesskaber og en forebyggende tilgang gør en forskel – også for samfundet som helhed.

Vejen videre kræver, at alle aktører står sammen: Skoler, forældre, elever og myndigheder. For trivsel er ikke en selvfølge – det er en opgave, vi løser sammen.

Fakta og fællesskab: Synlighed og positionering i valgåret

De kommende valg — med kommunal- og regionsvalg i november 2025 og et folketingsvalg senest i 2026 — er en oplagt anledning til at styrke de frie og private skolars synlighed og rolle som en ansvarlig, værdibåren aktør i både lokalsamfund og landspolitik.

I november 2025 går vælgerne til kommunal- og regionsvalg, og senest i efteråret 2026 skal der holdes folketingsvalg. For Danmarks Private Skoler er valgårene en strategisk mulighed for at styrke kendskabet til skolerne, engagere lokale kræfter og synliggøre skoleformens bidrag til samfundet. Danmarks Private Skoler ajourfører materialer, samler tal og leverer fakta, som også medlemsskolerne kan bruge lokalt. Opstår der myter, misforståelser eller angreb på skoleformen, svarer foreningen med fakta og fortællinger, der viser virkeligheden bag tallene.

Kommunalvalg: Tættere på lokalsamfundet

Ved kommunal- og regionsvalget spiller lokale forhold og prioriteringer en afgørende rolle. Børn, unge og skolepolitik er ofte centrale temaer. Danmarks Private Skoler følger de lokale dagsordener for at spotte sager, der kan få national betydning — men det er skolerne selv, der bedst kan være til stede og engagere sig lokalt.

Mange frie og private skoler oplever, at det kan være grænseoverskridende at træde ind i den lokale debat. Men kommunalvalget er en oplagt anledning til at vise ansvar, række ud til lokalpolitikere og forklare, hvordan skolen bidrager. Skolerne kan åbne dørene for vælgermøder, invitere ungdomspartier til debatter og lade eleverne arbejde med samfund, demokrati og valg. Fakta og værdier skal gå hånd i hånd.

Temaer til lokal dialog

Danmarks Private Skoler anbefaler, at skolerne bruger valgåret aktivt til at fortælle deres historier og dele fakta, der kan nuancere debatten. For selvom frie og private skoler undertiden bliver gjort til syndebukke i lokalpolitiske diskussioner — som årsag til fravalg af folkeskolen, social opdeling eller økonomiske byrder for kommunen — viser virkeligheden et andet billede. Det er også skolernes ansvar at medvirke til at få det frem.

Et centralt faktum er, at frie grundskoler ikke er en kommunal udgift. Tværtimod aflaster de kommunens budget, fordi undervisningen ikke finansieres af kommunen, men af statstilskud og forældrebetaling. Mange kommuner sparer betydelige beløb pr. elev sammenlignet med udgiften i folkeskolen. Myten om, at frie grundskoler er en økonomisk byrde, bør mødes med fakta og forklaring — ikke som en kritik af folkeskolen, men som en præcisering af, at valgfrihed og mangfoldighed er en styrke.

Et andet vigtigt tema er samarbejdet med PPR. Elever med særlige behov findes i alle skoleformer, og de frie grundskoler har samme behov for adgang til pædagogisk-psykologisk rådgivning som folkeskolen. Et stærkt, velfungerende PPR-samarbejde er ikke valgfrit — det er en forudsætning for tidlig indsats, trivsel og ordentlig opfølgning, og et fælles ansvar, som kommunen skal tage alvorligt.

Derudover oplever mange frie grundskoler, at de møder modstand, når de vil bruge, låne eller leje kommunale faciliteter som svømmehaller, idrætshaller eller kulturtilbud. Det kan være højere priser, dårligere adgang eller lavere prioritet i fordelingen af tider. Det bør ikke være sådan. Det handler ikke kun om rimelige vilkår, det handler indirekte om at gøre kommunen attraktiv for familier, der ønsker reel valgfrihed i skolevalg.

Et fjerde vigtigt tema er offentlig transport. Skolevalg skal ikke være afhængigt af, om familien har bil. Mange frie grundskoler ligger i mindre bysamfund eller yderområder, hvor busruter eller stoppesteder kan blive en reel barriere for familier uden egen transport. Kommunen har et ansvar for at

tænke de frie skoler ind, når der planlægges ruter og stoppesteder, så alle reelt har de samme muligheder for at vælge skoleform – uanset hvor de bor.

Endelig bør skolerne minde lokalpolitikere om betydningen af et bredt og velfungerende samarbejde. Frie grundskoler er ikke isolerede øer. De indgår i samarbejder om SSP, sociale indsatser og forebyggelse m.v. Et tillidsfuldt samarbejde på tværs af områder skaber helhedsorienterede løsninger for børn og familier – og sikrer, at ingen falder mellem systemerne.

Derfor bør valgåret bruges som en anledning til at invitere lokalpolitikere, forældre og lokalsamfund tættere på skolens hverdag. Del fakta og fortæl historierne om, hvordan skolen hver dag skaber læring, dannelse, tryghed og trivsel – til gavn for både eleverne og det lokalsamfund, de er en del af.

Folketingsvalg: National synlighed

Folketingsvalget udskrives — senest i 2026. Folkeskolen og trivseldagsordenen er sandsynlige temer i valgkampen, men det er endnu uvist, om skole- og uddannelsespolitik bliver et centralt emne. Andre store forhold, bl.a. sikkerhedspolitik, vil uden tvivl fylde i valgkampen, men velfærd og børn og unges livsvilkår vil også blive debatteret.

Når valget er afholdt, ligger der en vigtig opgave i at skabe overblik over Folketingets sammensætning: Hvem bliver nye ordførere, hvem sidder i Børne- og Undervisningsudvalget, og ikke mindst — hvem udpeges som minister? En ministers politiske tilhørsforhold har stor betydning for den grundlæggende indstilling til de frie og private grundskoler og gymnasier, men lige så vigtigt er det personlige engagement, erfaring og tilgang.

Danmarks Private Skoler arbejder målrettet for at opbygge relationer og levere viden, så nye beslutningstagere får et klart billede af de frie og private skolars rolle og ansvar.

Værdier og ansvar i valgkampen

Valgåret er en oplagt anledning til at minde både politikere, forældre og lokalsamfund om de værdier, som de frie og private skoler bygger på: Ansvar, valgfrihed, fællesskab og respekt for civilsamfundet. De frie og private skoler er forankret i civilsamfundet, skabt og båret af forpligtede fællesskaber. Det er en fortælling, der med fordel kan fylde mere, når skolerne fortæller om deres bidrag til lokalområdet og samfundet som helhed.

I dialogen med lokalpolitikere kan skolerne tydeligt insistere på, at alle børn og familier i kommunen skal mødes med de samme muligheder og rettigheder, uanset om de vælger en fri grundskole eller folkeskolen. Det er ikke et spørgsmål om særbehandling, men om reel ligebehandling og retssikkerhed for alle børn.

Trivsel, tryghed og sammenhæng i børne- og ungdomslivet er ikke bundet til en bestemt skoleform. Det er et fælles ansvar, der kræver åbne, tilgængelige indsatser, som favner alle børn og unge. Samtidig er valgfrihed og mangfoldighed en styrke, ikke en trussel mod fællesskabet. Frie og private skoler er et tydeligt udtryk for det civilsamfund, som mange vælgere og beslutningstagere ønsker at værne om: Forældre, der tager ansvar for deres børns skolegang, og skoler, der bygger på klare værdier, dannelse og forpligtende fællesskaber.

De kommende valg er derfor ikke kun en anledning til at forsvare skolernes frihed, men til at vise, at de frie og private skoler også løfter et ansvar. Når fakta og værdier går hånd i hånd, bliver skolerne tydelige i både ord og handling — og styrker forbindelsen mellem skolen, lokalsamfundet og det demokrati, vi alle er en del af.

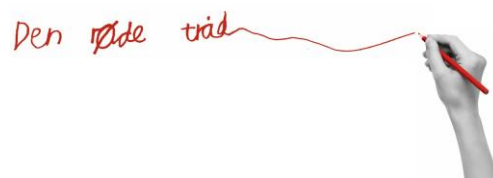
Et fælles fodfæste i en foranderlig tid: Beretningens afslutning

Årsberetningen for 2025 er ikke blot en samling artikler. Den er et samlet udtryk for det fællesskab og det strategiske arbejde, der forener foreningen Danmarks Private Skoler og medlems-skolerne i hele landet. Vi står sammen om at værne om friheden, tage ansvar og skabe kvalitet – i skolehverdag og i politik, i lokalsamfund og på landsplan.

Beretningen viser, hvordan vi som forening og skoleform har navigeret i et år præget af bevægelse og forandring. Samtidig markerer den, at vores virke ikke er drevet af midlertidige dagsordener, men af en langsigtet retning. Vi arbejder ud fra et klart formål: At beskytte og fremme de frie og private grundskoler og gymnasiers rettigheder og muligheder. Vi står på en fælles mission om at repræsentere, støtte og synliggøre. Og vi deler en vision om et samfund, hvor forskellighed i skolevalg er en styrke – og hvor værdibårne skoler er en vigtig del af velfærd og dannelse.

En rød tråd

De fem kernebegreber – Friheden, Traditionen, Ambitionen, Ansvar og Værdierne – har været bærende gennem årets arbejde. De forbinder skolernes praksis med foreningens strategiske retning og danner en rød tråd i vores fælles identitet. Kodeks – de 7 samfundsløfter fungerer tilsvarende som en strategisk og forpligtende ramme, der omsætter værdier til handling og synliggør skolernes bidrag til fællesskabet.

Årets arbejde har været præget af en række udfordringer, som vi – både som forening og som skoleform – har taget aktivt livtag med. Udfordringer, der ikke er løst, men som fortsat kræver vedholdende opmærksomhed, indsigt og indsats – både her og nu og med blikket rettet mod fremtiden.

Reformer forandrer fortsat rammerne for vores skole- og uddannelsessystem og kræver både reaktion, forhandling og strategisk påvirkning.

Relationerne til myndighederne – særligt i tilsynsarbejdet – kalder på forståelse, respekt for forskellighed og en mere konstruktiv dialog.

Elever med særlige behov fylder markant, ikke mindst fordi systemiske barrierer og manglende fleksibilitet stadig begrænser skolernes reelle handlemuligheder, og fordi vi i forhold til disse elever ser ind et forandret landskab, hvor de frie skoler skal finde deres ståsted – og hvor opgaven ikke blot handler om at tilpasse sig, men også om at forme fremtidens rammer.

Samtidig udgør samfundsansvar ikke blot et princip, men en dagsorden, som kræver tydelig formidling, strategisk forankring og konkret praksis i skolernes hverdag. Og med et valgår forude – kommunalt, regionalt og senere nationalt – bliver det mere nødvendigt at kæmpe for synlighed, forståelse og legitimitet i både offentlighed og beslutningsrum.

Sårbar og stærk

I en tid, hvor verden forandrer sig – ikke kun politisk og samfundsmæssigt herhjemme, men også globalt og geopolitisk – er de frie og private skolars rolle både sårbar og stærk. Vi befinder os i en virkelighed præget af krig i Europa, klimakrise, global uro og værdikampe, der også påvirker vores børn, vores samfund og vores fællesskaber. Velfærdens strukturer er til debat, tilliden til institutionerne udfordres, og behovet for dannelse, sammenhængskraft og livsmod er større end nogensinde. I den virkelighed er vores rolle sårbar, fordi vi som skoleform er afhængige af stabile rammer, politisk forståelse og bred samfundsmæssig tillid. Men vi er også stærke – fordi vi hver dag, i hver enkelt skole, viser, hvad frihed, ansvar og værdier kan betyde i praksis. Vi leverer ikke kun undervisning, men mening. Ikke kun faglighed, men fællesskab. Og netop derfor har vi noget vigtigt at bidrage med – også i en verden, der ikke længere er, hvad den var.

Uden punktum

Derfor afsluttes denne årsberetning ikke med et punktum. Den afsluttes med en påmindelse om, hvad vi står på – og en invitation til fortsat fælles handling. Tak til alle skolernes bestyrelser, ledelser og medarbejdere for det daglige arbejde, der bærer vores skoleform frem. Foreningen og medlemsskolerne er to sider af samme sag. Det er i samspillet mellem den lokale virkelighed og det fælles strategiske blik, at vi står stærkt – også i en foranderlig tid.

Vi har valgt frihedens og fællesskabets vej. Den kræver noget af os. Men den er værd at vælge – hver dag

